

לעשאל?

השיב לו אבנר: **עשאל רודף היה! שרדף אחרי להרגני.**

אמר לו יואב: **השתא בדופן המישית כוונת ליה, באחד מאבריו לא יכלת ליה!?** (216)
"לדבר אתו בשלי".

אמר לו יואב: **היה לך להצילו מהריגתך על ידי שתפגע בו באחד מאבריו ולא להרגו.** (215)

אמר רב יהודה אמר רב: מלמד שדיבר אתו על עסקי שלו חליצת נעלים [מלשון "של נעליך"].

אמר לו אבנר: **לא יכילי ליה לא יכול לדייק ולפגוע בו באחד מאבריו מבלי להרוג אותו.**

ששאל אותו יואב בערמה: **כיצד חולצת יבמה גידמת את נעל היבם לקיים מצות חליצה?**

ויותר נכון כמו שפירש הרד"ק שאבנר אמר לשאל שאחד מהנערים שכח את הצפחת והחנית בבור כשהלכו לשאוב מים ומצאו דוד שם. מהרש"א.

215. מבואר "להצילו" היינו את הרודף, ולעיל ביארנו בפנים על פי רש"י "להצילו" על הנרדף עצמו. רש"ש.

מבואר "להצילו" היינו את הרודף מעבירת ההריגה, ולא כמו שפירש רש"י לעיל בדברי יואב לשלמה "להצילו" היינו על הנרדף עצמו [וכך נתבאר שם בפנים]. רש"ש.

216. מכאן הקשה הראב"ד על הרמב"ם בהלכות מלכים [ט ד] שפסק שרודף שהיה אפשר להצילו באחד מאבריו והרגו הנרדף אין בית דין ממיתין אותו אלא שהוא חייב מיתה בידי שמים, שהרי כאן מבואר שאבנר נתחייב מיתה בדין סנהדרין? והכסף משנה מיישב דעת הרמב"ם שהוא סובר שלא דנו יואב בדין סנהדרין ממש, והדרשא מ"שער" אינו אלא אסמכתא בעלמא.

וראיה לדבר שהרי לא מצינו שקיבלו עדות על הדבר וגם לא היתה התראה, ועוד וכי משום אמדנא שיכול היה בדופן חמישית יהרגוהו בית דין. אלא ודאי לא היה אבנר מחוייב מיתה מצד

הדין.

ואף שאמרו כאן "ניזיל אבנר", לא היה זה משום שנתקבלה טענתו של יואב בנוגע להריגתו של אבנר אלא מפני שהיו להם טענות אחרות כנגדו אמרו לו כן.

וראיה שהרי אמר שלמה "אשר פגע בשני אנשים צדיקים" ואם היה אבנר חייב מיתה מצד הדין איך קורא לו "צדיק".

והמשנה למלך כתב שאף שאבנר לא היה מחוייב מיתה על שהרג את עשאל מכל מקום, היה מותר ליואב להורגו משום שהיה גואל הדם של עשאל, וכשם שגואל הדם רשאי להרוג את הרוצח בשוגג כך מותר לו להרוג את מי שלא הציל את הרודף באחד מאבריו, ולא יהא גרוע מרוצח שהעידו עליו בעדות מיוחדת שאף שהיא עדות פסולה בכל זאת רשאי גואל הדם להורגו כמבואר ברמב"ם הלכות רוצח [ו ה].

ומה שאמרו שדנו דין סנהדרין היינו שלא בא יואב על אבנר באלמות ודרך רוצח בעלמא אלא שכלכל דבריו במשפט.

[וראה משנה למלך סוף הלכות חובל שכתב שרק אדם אחר שבא להרוג את הרודף אסור לו להורגו רק אם אינו יכול להצילו באחד מאבריו, אבל הנרדף עצמו אינו צריך לדקדק בזה. והקשה הרש"ש עליו מסוגייתנו שמשמע שאבנר היה